

чува у лондонском архиву Public Record Office. Та грађа, према наводима др Црквенчића, садржи и податке о трговачким приликама и везама Боке Которске и Црне Горе у XIX стољећу са осталим нашим крајевима. Други, рад др Вјекослава Маштровића „Смотра Далматинска и Петар Касандрић“ је занимљив за онога који се бави летарарно-хисторијским проблемима Црне Горе, јер је опћепознато да је Касандрић преводилац Његошевог „Горског вијенца“ на талијански, па Маштровић каже да је већ и Петровић сматрао „... да је то најбољи пријевод „Горског вијенца“ на један страни језик уопће“. Трећи, рад Радојице Ф. Барбалића „Братовштина помораца из Кострене св. Барбаре“, вриједан је пажње као компаративан материјал, јер је према ријечима аутора „Братовштина помораца“ основана у Кострени св. Барбаре 1869 године. Сличних институција нисмо нашли у другим нашим поморским мјестима, а позната корпорација „Бокељска морнарица“, која се као остатак средњовјековних братовштина помораца задржала у Котору до наших дана, имала је традицију и организацију, те неке додирне тачке са циљевима костренске братовштине“ На крају те рубрике објављена је грађа о приликама на Ријеци и Сушаку године 1918, из пера Хрвоја Матковића, и значајна необјављена преписка Ватрослава Јагића с Франом Булићем. Овај посљедњи прилог објавио је др Цвито Фисковић.

Слиједе осврти и прикази дјела која третирају проблематику Хрватског Приморја, Ријеке и Истре.

Напомињемо да је на крају свакога рада у II и III свесци додан резиме на страном језику, па је на тај начин објављена проблематика приступачна и иноземним стручњацима. Поједини чланци су илустрирани фотографијама, цртежима и географским картама.

Свакако треба похвалити рад подружнице „Повијесног Друштва Хрватске“ у Ријеци и Пули, која овом својом годишњом публикацијом даје значајан прилог нашој хисторијској науци.

*Мирослава Деспот*

## АНАЛИ ХИСТОРИЈСКОГ ИНСТИТУТА ЈУГОСЛАВЕНСКЕ АКАДЕМИЈЕ ЗНАНОСТИ И УМЈЕТНОСТИ У ДУБРОВНИКУ

Дубровник, 1955/56 год. IV — V

И ово годиште „Анала“ као и ранија обилује разноврсним садржајем. Расправе и чланци потичу из пера виђених југославенских хисторичара, повјесничара умјетности и осталих културних и јавних радника. Иван Маровић у чланку „Археолошка истраживања у околици Дубровника“ износи резултате ископавања која су вршена године 1952 на подручју Астареје. Аутор

се детаљно осврће на налазе предисторијског и римског раздобља.

С подручја сфрагистике доноси занимљиве резултате Грегор Чремошник у својој студији „Дубровачки печати средњег вијека“, користећи при свом раду нове материјале на које је наишао у дубровачком архиву. Чланак Љубе Карамана је критичка анализа књиге А. Дерока „Монументална и декоративна архитектура у средњовјековној Србији“ У тој критици Караман детаљно износи своје мишљење, наглашујући да треба са становитом резервом приступити горе обрађеном проблему.

Опширна и одлична расправа Лукше Беотића „Стонске утврде“ је наставак и свршетак рада, чији је први дио објављен године 1954 у „Аналима“ И овај рад писан је на темељу помно проучених архивалија и самих материјалних остатака. Аутор нас води кроз историју постанка стонских утврда од њихових почетака, тј. од XIV ст., па све до данас.

Заједнички рад Цвите. Фисковића и Круне Пријатеља „Задарски полиптих Петра де Риболдиса“ открива нам на темељу необјелодањене и необрађене архивске грађе рад мајстора, који је стварао у средини XV ст. Милан Будимир на занимљив начин анализира „Два друштвена термина дубровачка“ — ладу и себар, установљујући да су ти термини „... мање више општесловенски али су се одржали најбоље у самом Дубровнику“.

Блага Алексова, на темељу прецизно извршене анализе на наушници нађеној код Буришког манастира на Овчем пољу, долази до закључка да монограм на наушници и двоглави орао упућују да је дотични предмет био власништво Марије Палеологове, жене Уроша III. Та бизантинска принцеза добила је послије мужевљеве смрти на уживање Овче поље на коме је споменути предмет нађен.

Ловре Катић у чланчићу „Нови архивски подаци о Томи Нигеру“ исправља неке раније неточности о посланству Томином у Пуљској г. 1522.

Франо Кестерчанек описује на веома луцидан начин ренесансну палачу обитељи Скоћбућа — Bizzago у Дубровнику.

Расправа Верене Хан, под насловом „Употреба декоративне коже у ренесансном Дубровнику“, сасма је нов прилог с тог подручја наше „примијењене умјетности“ Не мање је занимљиво и студиозно обрађена тема „Сплитски каштел“ из пера Душка Кечкемета.

Рад Круне Пријатеља „Приноси за монографију о Ивану Дукноввићу“ заправо је извадак из недавно објелодањене монографије о том нашем значајном ренесансном трогирском кипару.

Литерарно-историјски чланци Јакше Равлића „Одраз домаће стварности у дубровачкој књижевности“ и „О првом издању Гундулићева „Османа“ (1826)“ значајни су прилози с подручја дубровачке књижевности.

Рад Ивана Здравковића „Бујовићева палата у Перасту и њена рестаурација“ посебно је занимљив и за читаоце „Записа“ због тога што аутор анализирајући тај грађевински споменик установљује да је он „ремек-дело барокног стила Црногорског Приморја“ и „несумњиво једна од најлепших палата не само у Перасту већ у целој Боки Которској. Од неколико десетина барокних грађевина у Перасту, које се све налазе у рђавом стању, Бујовића палата и палата Змајевића свакако заслужују највећу пажњу“.

У чланцима Душана Берића, Мирослава Пантића и Стјепана Кастропила изнесени су нови и занимљиви подаци о дјелима и животу дубровачких pjesника XVI, XVII и с краја XVIII стољећа.

С обзиром на трговачко-привредне везе Дубровника и Црногорског Приморја у XVII ст., од особите је вриједности расправа Вука Винавера „Дубровачка нова економска политика почетком XVII века“

Расправа Грге Новака о латинисти, хисторичару и археологу Ангуну Матијашевићу Караманеу израђена је на темељу дјела и кореспонденције споменутог научењака. Уочени су сасма нови моменти у раду тог нашег знаменитог, али готово сасма заборављеног научењака, који је живио крајем XVII и почетком XVIII стољећа, а био је родом са отока Виса.

Талијански текст дубровачког комедиографа Антуна Фердинанда Путице „*Ciarlatano in moto*“ упознаје нас са посљедњим трзајем дубровачке „драмске књижевности“ почетком XIX стољећа.

Чланци Чолака Николе, Таргаље Хрвоја, Иванчевића Винка, Наде Беритић и Жарка Муљачића доносе нове резултате с обзиром на привредну и културну прошлост не само Дубровника већ и остале Далмације.

„Дневник о развоју преговора суда од кметства на паштровској планини Едуарда Грија из 1841 год.“ занимљив је текст и важан за историју Црне Горе, с обзиром на аустријско-црногорске преговоре вођене због разграничења од 1837 до 1841. Текст је објавио Јевто Миловић у оригиналу на њемачком језику. Рукопис се данас чува у задарском Државном архиву у коме, према ријечима Миловићевим, „има безброј извјештаја Едуарда Грија. у којима се налазе многи драгоцјени подаци о Његошу и његову времену“

Душко Живановић дао је у чланку „Манастир Подострог у Маинама“ пажње вриједан прилог за познавање културне и умјетничке прошлости тога краја.

Не мање је значајан за историју Црне Горе и рад Винка Форетића „Из архива обитељи Вишковића у Зупцима код Бара уз објашњење о Хрват баши“

Чланци Нике Дубоковића и Оливера Фије такође су интересантан рад с подручја пољопривредног и библиографског.

На крају напомињемо да су и у овом годишту „Анала“ уз чланке и расправе објављене одличне фотографије, цртежи и карте, а уз сваки рад објављен је и резиме на француском језику, који иноземним стручњацима омогућава кориштење и проучавање те наше едиције.

*Мирослава Деспот*